

50

tvrtki s
najbržim
rastom

Većina od 50 brzorastućih tvrtki nema stabilne temelje. Građevinarstvo je dominiralo lani, ali sigurno neće ponoviti taj rezultat. Rijetki su ostvarili velik organski rast. Među iznimkama su Geofoto, Đuro Đaković Specijalna vozila te dvije Agrokorove tvrtke - Belje i PIK Vinkovci

pišu MATILDA BAČELIĆ, BOJANA BOŽANIĆ ANTONIJA KNEŽEVIĆ

I ako bismo na prvi pogled pomislili da je riječ o tvrtkama koje se s pravom mogu nazvati gazelama zbog vrtoglavog rasta prihoda, među top 50 brzorastućih tvrtki iz 2008. krije se mnogo

papirnatih gazela. Organski rast u većini su slučajeva zamijenile razne knjigovodstvene promjene, prebacivanje poslovanja na nove tvrtke, pokretanje tvrtki potkraj godine, otpis obveza, preuzimanja itd.

Iz analize 50 tvrtki s najvećim rastom prihoda prema Fininim podacima iz 1000 najvećih hrvatskih tvrtki može se zaključiti da je građevinarstvo u 2008. još imalo

glavnu riječ u rastu prihoda. Naime, među 50 tvrtki koje su iz ovih ili onih razloga najbrže rasle 16 je građevinskih, a ako se u obzir uzmu i tvrtke povezane s građevinarstvom (promet nekretninama, metalska djelatnost i rudarstvo), njihov se broj penje na 25. Najveći rast prihoda u 2008., od čak 835 posto, zabilježio je S Immoent Leasing, tvrtka u sastavu Erste grupe.

- Razlog velikog rasta jest struktura klijenata i ciljano tržište. Naime, u fokusu su nam, prije svega, veliki projekti i veliki korporativni klijenti - kaže član Uprave Željko Topić dodajući da je rekordan rezultat ostvaren bez zastupljenosti u jednom od važnih segmenata na tržištu nekretnina, projektima stambene namjene. Ipak, bilančni rast prihoda S Immo-

rent Leasinga posljedica je računovodstvenog tretmana financijskog leasinga, koji još prevladava u portfelju. Potkraj 2007. S Immorent Leasing dogovorio je financiranje Centra Zamet u Rijeci vrijednog 152 milijuna kuna kao javno-privatno partnerstvo, a važni su projekti gradnja sportske dvorane u Varaždinu i logističkog parka Jastrebarsko za iznajmljivanje.

Na drugom je mjestu Fertus iz Dalja u vlasništvu osječkog Žita, koji je zabilježio rast prihoda od 796 posto zbog svojevrstnog internog eksperimenta. Naime, tu je tvrtku Žito prvotno osnovalo za ratarsku kooperaciju i poslovanje na područjima pod posebnom državnom skrbi, no zatim je odlučilo pokušati voditi sve trgovačke poslove preko nje. Lani se, očito, više trgovalo pšenicom,

TOP 50 BRZORASTUĆIH TVRTKI 2008.

rang	rang u 1000	TVRTKA, sjedište	2008. (milijuni kuna)	promjena ('08./'07.)
1	175	S IMMORENT LEASING d.o.o. , Zagreb	545	835%
2	434	FERTUS d.o.o. , Dalj	218	796%
3	729	BRAMGRAD d.o.o. , Zagreb	134	729%
4	340	IMPULS-LEASING d.o.o. , Zagreb	280	719%
5	482	ČAZMATRANS-NOVA d.o.o. , Čazma	197	663%
6	766	SPLITSKI KONZORCIJ d.o.o. , Split	127	459%
7	146	LANIŠTE d.o.o. , Zagreb	677	363%
8	552	COLUMBUS d.o.o. , Suza	173	328%
9	691	EURO STRUCTOR d.o.o. , Zagreb	139	278%
10	643	EUROPLIN d.o.o. , Split	149	272%
11	192	ERSTE FACTORING d.o.o. , Zagreb	510	249%
12	1000	KUSTURA d.o.o. , Zagreb	97	226%
13	991	KS-TRANSPORTI d.o.o. , Sirač	98	220%
14	314	SWIETELSKY d.o.o. , Zagreb	305	205%
15	899	ALPINE BAU GMBH, PODRUŽNICA ZAGREB , Zagreb	108	197%
16	811	ORION GRUPA d.o.o. , Vukovar	119	194%
17	191	LESNINA H. d.o.o. , Škrljevo	510	188%
18	402	MUNIS d.o.o. , Zagreb	234	183%
19	360	PEVEC PROIZVODNJA d.o.o. , Bjelovar	264	173%
20	50	INAGIP d.o.o. , Zagreb	1.695	172%
21	981	SPECTATOR AVANT d.o.o. , Zagreb	99	147%
22	347	NIVONEKRETNINE d.o.o. , Zagreb	278	146%
23	456	SWIETELSKY B.M.B.H., PODRUŽNICA ZAGREB , Zagreb	206	137%
24	551	ATEL HRVATSKA d.o.o. , Zagreb	173	133%
25	572	HEINEKEN ADRIA d.o.o. , Karlovac	167	132%
26	429	DINARIK d.o.o. , Donji Proložac	219	132%
27	975	KAMENOLOM GRADAC, d.d. GRADAC NAŠIČKI , Našice	99	129%
28	634	OTF FOVALLALKOZO ZRT, PODRUŽNICA RH , Zagreb	151	127%
29	758	EURCO, d.d. ZA GRADITELJSTVO, INŽENJERING I ZAŠTITU OKOLIŠA , Vinkovci	128	126%
30	959	PRESOFLEX GRADNJA d.o.o. , Požega	101	125%
31	385	JADRAN JAhte d.o.o. , Zagreb	244	120%
32	478	NEXE BETON d.o.o. , Našice	198	119%
33	969	SIGMA CENTAR d.o.o. , Zagreb	100	106%
34	242	OTP LEASING d.d. , Zagreb	399	105%
35	764	EOS Z d.o.o. , Zagreb	127	104%
36	847	GEOFOTO d.o.o. , Zagreb	114	98%
37	22	ENI CROATIA B.V., HRVATSKA PODRUŽNICA , Zagreb	2.669	96%
38	686	ZM-MONTAG d.o.o. , Zagreb	140	95%
39	235	BRODOGRADILIŠTE VIKTOR LENAC d.d. , Rijeka	421	92%
40	181	VALJAONICA CIJEVI SISAK d.o.o. , Sisak	534	92%
41	450	METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d. , Zagreb	208	89%
42	58	BELJE d.d. , Darda	1.555	87%
43	325	ĐURO ĐAKOVIĆ SPECIJALNA VOZILA d.d. , Slavonski Brod	292	83%
44	985	ED-INA d.o.o. , Zagreb	98	81%
45	573	PRVI FAKTOR d.o.o. , Zagreb	165	81%
46	217	PIK VINKOVCI d.d. , Vinkovci	462	78%
47	846	ELUSAR d.o.o. , Zagreb	114	77%
48	663	ENIKON d.d. , Zagreb	144	75%
49	296	ZAGREB-MONTAŽA d.o.o. , Zagreb	319	75%
50	687	MEGRAD GRAĐENJE d.o.o. , Zagreb	140	74%

Dvoznamenkasti rast

DVIJE GODINE ZAREDOM - SAMO 27 TVRTKI

Svaki zaposlenik u 50 brzorastućih tvrtki svojoj je kompaniji na godišnjoj razini donio oko dva milijuna kuna, odnosno oko 840 tisuća kuna više nego prosječan radnik iz 1000 najvećih hrvatskih tvrtki.

Iako taj podatak zvuči prilično impresivno, pogleda li se struktura zaposlenosti, odnosno koliko brzorastuće tvrtke zapošljavaju ljudi, mijenja se perspektiva na podatak o prihodu po zaposlenom. Naime, čak 16 tvrtki ima manje od 10 djelatnika, s tim da šest među njima nema ni jednog, a dvije tek po jednog zaposlenog.

Također, dublja analiza pokazuje da stope rasta od 1.000, 300 ili 200 posto treba ipak uzeti s rezervom. Uvijek je pitanje s koje je osnovice postignut rast. Među 50 proma-

tranih tvrtki, 15 ima prilično nisku osnovicu budući da su osnovane 2006. ili 2007. godine, a osam ih je u 2007. godini ostvarilo pad ili neznatan rast.

Dakle, samo 27 tvrtki može se pohvaliti da je dvije godine zaredom ostvarilo dvoznamenkasti rast.

Stoga, uz godišnju stopu rasta prihoda, dobro je promatrati i apsolutni prirast prihoda. Prvak je u tome, među 50 brzorastućih, Eni Croatia, koja je povećala prihode za 1,3 milijarde kuna, slijedi je Inagip s milijardom kuna povećanja, Belje sa 722 milijuna kuna, Lanište s prirastom od 530 milijuna kuna, dok je na petom mjestu S Immorent Leasing, koji je u 2008. godini imao oko 487 milijuna kuna više prihoda nego godinu dana ranije.

što se vodilo putem Fertusa umjesto putem Žita.

Rast od 729 posto koji je zagrebačku građevinsku tvrtku Bramgrad lansirao na treće mjesto, kaže njezin direktor Branko Mihaljević, samo je na papiru.

- Uskladivali smo se sa zakonom, odnosno odredbama Pravilnika o licenciranju. Zbog toga smo izvođenje prebacili na jednu tvrtku. Rezultati su uglavnom vezani uza stanogradnju, no ove godine zbog recesije ne očekujemo toliki rast - kaže Mihaljević.

Tvrtke za jedan projekt četvrti najveći rast, od 719 posto, zabilježio je Impuls-leasing, dio švicarskog koncerna Impuls-leasing International AG-a, osnovan potkraj 2006. S obzirom na to da je počeo raditi u listopadu 2007., nije čudno što je s 280 milijuna kuna prihoda u 2008. ostvario takav rast. Malo je neobičnije što u 2009. usprkos generalno lošoj ekonomskoj situaciji očekuje isti rast prihoda kao 2008.

Prvih pet gazela zatvara Čazmatrans-nova s također provizornim razlogom velikog rasta prihoda. Naime, u Čazmatransu je nakon niza godina završen stečajni postupak, a poslovanje je preneseno na Čazmatrans-novu, koja je i kupila posrnu tvrtku. U 2009. rast prihoda bit će višestruko manji jer se očekuje prihod od 202 milijuna u odnosu na 197 milijuna kuna u 2008.

U većini slučajeva velik rast prihoda građevinskih tvrtki potaknut je time što je riječ o tvrtkama osnovanima za potrebe jednoga građevinskog projekta, primjerice stambenog naselja. U

pravilu su osnovane 2006., zgrade ili druge projekte realizirale su 2007., a stanove prodale 2008. Odatle objašnjenje za streloviti rast prihoda Husara (gradio je stambeno-poslovni objekt na Zagrebačkoj aveniji, Sigma centra (više projekata na Selskoj cesti), Nivonekretnina i Orion grupe iz Vukovara, koja gradi više stotina stanova na zagrebačkom Laništu, a koju se u medijima vlasnički povezivalo s Nikicom Jelavićem, Petrom Pripuzom, Blažom Petrovićem i Miroslavom Kutlom.

Slične razloge naveli su i u Eurostructoru, vlasniku Avenue Malla.

- Rast prihoda rezultat je cijele prve godine od otvorenja Avenue Malla jer je taj centar 2007. radio samo trećinu godine. Prihod je 2008. u odnosu na isto razdoblje 2007. porastao 12 posto - rekla je Tihomila Makovšek, marketinška direktorica, dodavši da je 2008. prema svim pokazateljima bila rekordna i da zbog ekonomske krize očekuju da će im i ove godine prihod pasti od pet do 10 posto.

U slučaju Laništa d.o.o., tvrtke kćeri u vlasništvu Ingre osnovane za projekt Arene Zagreb, rast prihoda od 363 posto, objasnili su nam u Ingrid, rezultat je primjene međunarodnih računovodstvenih standarda.

- S na to obzirom da je projekt Arene realiziran tijekom 2008., primjena navedenih standarda znatno je povećala prihode - kažu u Ingridi.

U nekim je pak građevinskim tvrtkama došlo do restrukturiranja i spajanja, što je uvelike utjecalo na rast prihoda

Zagreb-Montaža pripojila je tako ZM Inženje-

ring u siječnju 2008. pa je rast prihoda bio znatno manji od 75 posto, koliko je navedeno u izvješću. Akvizicija Betonmixa utjecala je i na rast prihoda Nexa betona, ali manje. Većinom je on proizašao iz novih poslova.

- Glavni su razlog velikog rasta prihoda veće aktivnosti na zagrebačkom i riječkom tržištu (na riječkom tržištu postavili smo mobilnu betonaru) i isporuka betona za projekt gradnje cestovnih pravaca na Koridoru 5C, što je rezultiralo povećanjem prihoda na istočnom dijelu hrvatskog tržišta - rekao je Domagoj Njegovan, regionalni direktor za Hrvatska.

Investicije u autoceste donijele su prosperitet i drugim građevinskim tvrtkama. Alpine Bau GMBH, podružnica Zagreb, udvostručio je prihode zahvaljujući poslovima započetima 2007. i dovršenima nakon godinu dana (dvije dionice autoceste Velika Gorica - Pauševac i Osijek - Đakovo), a Kamenolom Gradac profitirao je od gradnje koridora 5C. Kako su nam objasnili u toj tvrtki, svi dobavljači građevinskog materijala koji su imali sreću nalaziti se blizu spomenutog koridora profitirali su 2008. i imali izvanredne prihode. Korist od većih radova na autocestama (Osijek - Đakovo, Velika Gorica - Sisak i Zagreb - Šestanovac) imala je i splitska građevinska tvrtka Europlin, veliki Ingrid kooperant, koja je zabilježila rast prihoda od 272 posto. Austrijski Swietelsky čak je sa svoje dvije tvrtke (Swietelsky d.o.o. i Swietelsky B.m.b.H.) završio na listi 50 brzorastućih tvrtki. Kao razlog također navodi veći obujam poslova u cestogradnji.

Brzi rast bez komentara Prema svemu sudeći, na krilima brojnih realiziranih projekata rasli su i prihodi Megrad građenja i Presoflex građenja iz Požege. U 2008. Megrad građenje završilo je projekt urbanih vila na zagrebačkom Srebrnjaku za Ingrid, stambeno naselje Sv. Vid za tvrtku Abiliju, veći dio projekta Crkve hrvatskih mučenika na Udbini te građevinsko-obrtničko-instalaterske radove na zgradama u naselju Sopnica Jelkovec. Presoflex gradnja sagradila je Mercatorov prodajni centar u Križevcima, počela graditi sportske dvorane u Brestovcu, dobila posao na dovršetku gradnje gimnazije u Požegi te niz drugih manjih poslova.

Među brzorastućim građevincima ima i onih od kojih nije bilo moguće dobiti komentar, što je i razumljivo s obzirom na afere i političko zaleđe koje se vezuje uz njih. Primjerice Munis, jedna od omiljenih građevinskih tvrtki zagrebačkog gradonačelnika Bandića, poznata pobrojnima nagodbama oko zemljišta s Gradom iz kojih je izašla kao pobjednik, ostvarila je rast prihoda od 183 posto.

Dinarik iz Donjeg Proložca, čiji je suosnivač i promotor Ferdinand Mikulić, brat Milivoja Mikulića, pomoćnika ministra Kalmete i bivšeg člana Uprave Hrvatskih autocesta, u centru afere

ŽELJKO TOPIĆ,
S IMMORENT LEASING:

- Razlog velikog rasta struktura je klijenata i ciljano tržište. U fokusu su veliki projekti i veliki korporativni klijenti

RAJKO MAGDALENC,
LESNINA H:

- Dvije tvrtke spojili smo u jednu zbog poreznih olakšica. Bez tog spajanja realni bi rast bio 16 posto

ZVONKO BILJECKI,
GEOFOTO:

- Glavni su razlozi velikog rasta orijentacija na izvoz i znatno povećanje obujma poslovanja u Hrvatskoj

DOMAGOJ MILOŠEVIĆ,
SIGMA CENTAR

Velik rast zabilježile su građevinske tvrtke. pa i Sigma centar, osnovane za potrebe jednoga građevinskog projekta

našao se zbog toga što je, navodno, u godinu dana dobio poslove vezane uz državne projekte vrijedne više od 20 milijuna kuna. U prošloj je godini ostvario rast prihoda od 132 posto.

Popularnost faktoringa Gledajući sektorski, nakon građevinarstva među 50 najbrže rastućih tvrtki najzastupljenije su one iz trgovine i financijske industrije. Osim nekoliko leasing društava na listi su i faktorinška društva kojima rast nelikvidnosti i sve manja dostupnost kredita odgovara, pa bi iduće godine mogle imati još više stope rasta. Na sve većoj popularnosti faktoringa u 2008. profitirao je Erste factoring s 249 posto rasta prihoda i Prvi faktor, koji je povećao prihode 81 posto.

Razloge velikog rasta treba tražiti i u reorganizaciji poslovanja i prebacivanju dijela ili cijelog poslovanja jedne tvrtke na drugu. Tako su, primjerice, na Columbus prebačeni uvožno-izvojni poslovi i dio zaposlenika iz Opeke, a u slučaju Lesnine dvije su se tvrtke spojile u jednu - Lesninu H - zbog poreznih olakšica. Realni rast, objasnio je direktor Lesnine H Rajko Magdalene, bio je 16 posto.

U ukupnim prihodima Brodogradilišta 'Viktor Lenac' za 2008. od 421 milijuna kuna uključeno je pak 77 milijuna kuna prihoda od otpisa obveza koji se odnose na otpis 90 posto priznatih tražbina u stečajnom postupku. Bez toga prihod bi bio 344 milijuna kuna i 57 posto je veći od onog iz 2007. Na taj porast najviše su utjecali prihodi od preinake brodova, remonta te projekti preinake i gradnje platformi.

Nekim tvrtkama na ruku je išao rast cijena sirovina. Trgovačka tvrtka Eos Z u vlasništvu Marinka Zadre, putem koje je u partnerstvu s tvrtkom Robić 2000. preuzeo Tvornicu šećera Viroviticu u stečaju, povećala je ukupne prihode

104 posto. Prema riječima njezina direktora Borisa Šimunovića rastu je najviše pridonio porast cijena na svjetskom tržištu robe s kojom su radili, a uglavnom je riječ o sirovinama, odnosno stočnoj hrani. Manjim dijelom na rast prihoda utjecali su i novi projekti, koje nije želio otkriti.

Najteže je bilo pronaći tvrtke koje su velik rast prihoda ostvarile na 'normalan' način, a još teže one koje godinama bilježe veći rast Jedna od takvih jest zagrebački Geofoto (u 2007. rastao je 30-ak posto). Kako je objasnio vlasnik i direktor Geofota Zvonko Biljecki, glavni je razlog velikog rasta u 2008. orijentacija na izvoz i znatno povećanje obujma poslovanja u Hrvatskoj, a manji posljedica akvizicije Geodetskog zavoda Slovenije i norveške Procapture. Za razliku od većine tvrtki s kojima smo kontaktirali i koje najavljuju znatan pad prihoda u ovoj godini, u Geofotu planiraju nastavak rasta.

- Ovogodišnji šestomjesečni rezultati pokazuju i omogućavaju predvidjeti rast između 30 i 40 posto. Poseban je razlog za to dobivanje većih projekata u Bugarskoj, Saudijskoj Arabiji, Ekvadaru i Crnoj Gori te šestogodišnjeg projekta za Hrvatske ceste (250 milijuna kuna). Planirani su prihodi za 2009. otprilike 200 milijuna kuna samo od usluga uz 30-ak milijuna kuna dobiti - rekao je Biljecki.

Organski rast prihoda od 83 posto uspjela su ostvariti i Đuro Đaković Specijalna vozila na temelju intenziviranja proizvodnje teretnih vagona. Tvrtka je isporučila 400 vagona, od čega 60 za HZ Cargo, a ostatak za njemačke i francuske naručitelje. Zahvaljujući petogodišnjem ugovoru o proizvodnji oklopnog borbenog vozila za MORH i dalje se očekuje znatniji rast prihoda (na 330 milijuna kuna). Alternativni telekomunikacijski operator Metronet zabilježio je rast prihoda od 89 posto zahvaljujući ponovnoj

orijentaciji isključivo na poslovne korisnike i mjerama štednje koje uvela nova uprava na čelu sa Željkom Lukačem.

Proizvodne tvrtke nisu se baš iskazale. Od njih nekoliko dvije su iz Koncerna Agrokor; obje su, kako stoji u njihovim izvještajima, zabilježile organski rast prihoda. Belje je tako povećalo ukupni prihod 86,7 posto, a najveći se dio odnosi na prihode od prodaje u zemlji (ponajprije putem Konzumove mreže), koji bilježe rast od 102 posto. PIK Vinkovci zabilježili su rast prihoda zbog većeg obujma proizvodnje i povećanja svih proizvodnih kapaciteta. Posebno velik rast ostvaren je u sirenju ratarske kooperacije i znatnom povećanju prijma žitarica i uljarica u silos. Za razliku od Belja, kojem je dobit pala 72 posto, PIK Vinkovci ostvarili su i rast dobiti od 320 posta

Strah od javnosti Naravno, za dio tvrtki razlog rasta prihoda ostao je nepoznat jer nisu željele komentirati rezultate, a za neke je bilo teško utvrditi ima li ih uopće. Tvrtke poput Atela Hrvatske, Jadran jahti, Dinarika itd. ili ne postoje u telefonskom imeniku, na adresi na koju su prijavljene ili se stalno uključuje telefaks. Zaposlenici nekih tvrtki bili su i vrlo neugodno iznenađeni pozivom. U Kusturi, koja se bavi PET ambalažom, svrstanoj pod trgovinu (veleprodaju), samo su rekli da smatraju nepravdnim javno objavljivanje financijskih izvještaja, stoga smo ostali uskraćeni za odgovor na pitanje kako je tvrtka sa samo četiri zaposlena ostvarila prihod od 97 milijuna kuna. Ni iz Ine nije stigao odgovor na temelju čega je INAGIP-u i ENI Croatia, osnovanima s talijanskim ENI-jem, prihod znatno porastao.

Iako ima i ambicioznih tvrtki koje i u 2009. najavljuju pristojan rast prihoda, recesija koja trese hrvatsko gospodarstvo neizbježno će ostaviti traga. Prvo, brojke koje označavaju rast prihoda mogle bi biti osjetno manje, čast iznimkama, i drugo, građevinarstvo više zasigurno neće dominirati. D

835%

rastao je lani S Immorent Leasing, što je najveći rast ukupnog prihoda među tisuću najvećih tvrtki